

VALSTYBINĖ ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBA

Biudžetinė įstaiga, Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius, tel. (8 5) 213 5166, faks. (8 5) 213 5270, el. p. info@vert.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188706554

Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai

2022-

Nr. R2-(TTA)-

DĖL VALSTYBINĖS ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBOS NUOSTATŲ
PROJEKTO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija parengė ir 2022 m. gruodžio 9 d. registravo Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 7 d. nutarimo Nr. 1747 „Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą Nr. 22-4774(3) (toliau – Projektas), kurį pateikė Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti. Projektu siūloma pakeisti 2002 m. lapkričio 7 d. nutarimu Nr. 1747 „Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nuostatų patvirtinimo“ patvirtintus Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nuostatus (toliau – Nuostatai) ir juos išdėstyti nauja redakcija.

Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba), susipažinusi su Energetikos ministerijos Vyriausybei pateiktu Projektu, teikia šiuos papildomus siūlymus dėl Projekto tobulinimo:

1. Projektu Nuostatų 1 punkte siūloma numatyti, kad Taryba yra nepriklausoma valstybės institucija, reguliuojanti energetikos srityje veikiančių subjektų veiklą, atliekanti valstybinę energetikos priežiūrą ir kontrolę.

Pažymėtina tai, kad Taryba, be energetikos sektoriaus priežiūros ir kontrolės, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu ir Lietuvos Respublikos alternatyviųjų degalų įstatymu taip pat reguliuoja ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo bei alternatyviųjų degalų naudojimo transporto sektorius. Be kita ko, nuo 2023 m. sausio 1 d. vadovaudamasi Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymu, Taryba reguliuos ir atliekų tvarkymo sektorius.

Atsižvelgdama į tai, Taryba, siūlo papildyti Nuostatų 1 punktą, jame numatant, kad Taryba taip pat reguliuoja ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo, alternatyviųjų degalų naudojimo transporto bei atliekų tvarkymo sektorius. Siūlome Nuostatų 1 punktą išdėstyti taip:

„1. Valstybinė energetikos reguliavimo taryba (toliau – Taryba) yra nepriklausoma valstybės institucija, reguliuojanti energetikos srityje, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo, alternatyviųjų degalų naudojimo transporto sektorių srityse veikiančių subjektų veiklą; bei atliekanti valstybinę energetikos priežiūrą ir kontrolę.“

2. Projektu Nuostatų 3 punkte siūloma numatyti, kad Taryba finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 18 dalyje numatytų Tarybos gaunamų pajamų ir kitų valstybės pinigų fondų lėšų.

Atkreiptinas dėmesys, kad be Projekto 3 punkte nurodytų finansavimo šaltinių, Tarybos veikla taip pat yra finansuojama ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje bei Atliekų tvarkymo įstatymo 25¹ straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis. Siekdama teisinio nuoseklumo ir aiškumo, Taryba siūlo papildyti Nuostatų 3 punktą,

jame numatant, kad Tarybos veikla taip pat yra finansuojama ir aukščiau nurodytuose įstatymuose nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Atsižvelgdama į tai, Taryba siūlo Nuostatų 3 punktą išdėstyti taip:

„3. Taryba finansuojama iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų, Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 18 dalyje numatytų Tarybos gaunamų pajamų, **Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 9 straipsnio 3 dalyje ir Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 25¹ straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka ir sąlygomis** ir bei kitų valstybės pinigų fondų lėšų.“

3. Projektu Nuostatų 5 punkte siūloma numatyti, kad Taryba veikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.2 papunktyje Energetikos ministrui pavestose valdymo srityje.

Nurodome, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnio 1 dalimi, Taryba yra Europos Sąjungos teisės aktuose, reglamentuojančiuose visuomeninius santykius energetikos sektoriuje, numatyta nacionalinė reguliavimo institucija, kurios veiklos pagrindai, principai bei funkcijos yra nustatyti Europos Sąjungos teisės aktuose – Europos Parlamento ir Tarybos 2009 m. liepos 13 d. reglamente (EB) Nr. 713/2009, Europos Parlamento ir Tarybos 2009 m. liepos 13 d. direktyvoje 2009/73/EB, Europos Parlamento ir Tarybos 2009 m. liepos 13 d. direktyvoje 2009/72/EB bei nacionaliniuose teisės aktuose – Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme ir šakiniuose, atitinkamus energetikos sektorius reglamentuojančiuose, teisės aktuose. Europos Parlamento ir Tarybos 2009 m. liepos 13 d. direktyvos 2009/73/EB 8 skyriaus 39 straipsnio 4 dalyje, Europos Parlamento ir Tarybos 2009 m. liepos 13 d. direktyvos 2009/72/EB 9 skyriaus 35 straipsnio 4 dalyje įtvirtinti nacionalinių reguliavimo institucijų veiklos principai, kuriais remdamosi valstybės narės turi garantuoti nacionalinių reguliavimo institucijų nepriklausomumą nuo viešojo sektoriaus institucijų ir privataus sektoriaus interesų / instrukcijų, kaip vieną iš būdų, užtikrinantį nepriklausomą energetikos sektoriaus reguliavimo institucijų sprendimų priėmimą.

Be kita ko, pažymėtina tai, kad Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 14¹ dalyje numatyta, kad ministro valdymo srities įstaiga - Vyriausybei pavaldi ir (arba) ministrui atskaitinga ir (arba) pavaldi įstaiga, veikianti ministro valdymo srityje, išskyrus įstaigas, kurių nepriklausomumas atliekant įstatymų nustatytas funkcijas ir priimant sprendimus turi būti užtikrintas vadovaujantis Europos Sąjungos ir nacionalinės teisės aktais.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal aukščiau nurodytus Europos Sąjungos teisės aktus, nacionalinėms reguliavimo institucijoms yra keliami tam tikri reikalavimai, t. y. nacionalinei reguliavimo institucijai priklausančias funkcijas gali vykdyti tik savarankiškos, teisiškai atskirtos, funkciškai nepriklausomos ir nešališkos institucijos. Atsižvelgiant į tai, Taryba nepriskirtina ministerijai pavaldžių ar ministro valdymo sričiai priskirtų valstybės institucijų ar įstaigų, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės ar jai pavaldžių įstaigų kategorijai.

Atsižvelgdama į Europos Sąjungos teisės aktų pagrindų Tarybos nepriklausomumui keliamus reikalavimus, taip pat į Biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 14¹ dalies nuostatą, pagal kurią ministro valdymo srities įstaigoms nepriskiriamos įstaigos, kurių nepriklausomumas atliekant įstatymų nustatytas funkcijas ir priimant sprendimus turi būti užtikrintas vadovaujantis Europos Sąjungos ir nacionalinės teisės aktais, Taryba siūlo papildomai apsvarstyti, ar Nuostatuose yra tikslinga numatyti, kad Tarybos veikla yra apibrėžta ją susiejant su Energetikos ministrui pavesta valdymo sritimi.

Dar daugiau, kaip jau buvo nurodyta šiame rašte, Tarybos veikla nėra susijusi tik su energetikos sektoriumi. Be energetikos sektoriaus, Taryba veiklą vykdo ir geriamojo vandens

tiekimu ir nuotekų tvarkymo bei atliekų tvarkymo sektoriuose, kurie nėra priskirtini išimtinai vien tik Energetikos ministrui pavestoms valdymo sritims.

Vadovaudamasi aukščiau nurodytais argumentais, Taryba siūlo atsisakyti Projektu siūlomo Nuostatų 5 punkto.

4. Projektu Nuostatų II skyriuje, 13 punkte ir 22 punkte atitinkamai siūloma reglamentuoti Tarybos ir Tarybos pirmininko funkcijas bei Tarybos teises.

Pažymėtina tai, kad Nuostatų II skyriuje, 13 punkte ir 22 punkte yra detalios išvardinamos Tarybos ir Tarybos pirmininko vykdomos funkcijos bei teisės, t. y. pateikiamas baigtinis jų sąrašas. Taryba atkreipia dėmesį, kad Taryba vykdo įvairiais teisės aktais (įskaitant ir Europos Sąjungos teisės aktus) jai nustatytas bei pavestas vykdyti funkcijas, skirtinguose reguliuojamuose sektoriuose. Svarbu pažymėti, kad Tarybos kompetencijai priskirtinų vykdyti funkcijų nuolat daugėja, Tarybai priskiriant vis naujų funkcijų atitinkamuose sektoriuose. Atsižvelgdama į tai, Taryba nurodo, kad pasirinkus šiuo metu Projektu siūlomą teisinį reglamentavimą, kuomet Nuostatuose būtų pateikiamas baigtinis Tarybos ir Tarybos pirmininko vykdomų funkcijų ir teisių sąrašas, kiekvieną kartą pasikeitus teisės aktų nuostatomis, numatančioms naujų Tarybos vykdomų funkcijų, kartu turėtų būti keičiami (atnaujinami) ir Nuostatai, į juos įtraukiant naujai Tarybai priskirtas vykdyti funkcijas.

Tarybos vertinimu, praktika, kuomet kiekvieną kartą pasikeitus teisės aktams, reglamentuojantiems Tarybos vykdomas funkcijas, turėtų būti keičiami ir Nuostatai, būtų ydinga, valstybės valdymo institucijoms (Vyriausybei, Energetikos ministerijai, Tarybai ir kitoms suinteresuotoms institucijoms) sukurianti papildomą (perteklinę) biurokratinę naštą inicijuojant teisėkūros procesus dėl Nuostatų pakeitimo.

Todėl siekdama išvengti tokios situacijos susidarymo, Taryba siūlo Nuostatuose nustatyti nebaigtinį Tarybos ir Tarybos pirmininko vykdomų funkcijų bei turimų teisių sąrašą. Atitinkamai siūlome Nuostatų II skyrių, 13 punktą ir 22 punktą papildyti nuostatomis, numatančiomis, kad Taryba atlieka ir kitas teisės aktuose nustatytas funkcijas, o Taryba ir Tarybos pirmininkas vykdydami jiems priskirtas funkcijas turi ir kituose teisės aktuose nustatytas teises.

5. Projektu siūloma atsisakyti šiuo metu galiojančio Nuostatų 30 punkto, kuriame numatyta, kad Tarybos finansų kontrolę atlieka Tarybos pirmininko paskirti valstybės tarnautojai arba darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.

Taryba atkreipia dėmesį, kad vadovaujantis šiuo metu galiojančia Nuostatų 30 punkto nuostata, Tarybos finansų kontrolė atliekama vadovaujantis Tarybos pirmininko 2021 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. O1E-176 „Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos finansų kontrolės taisyklių patvirtinimo“ patvirtintomis Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos finansų kontrolės taisyklėmis. Vadovaujantis šiomis taisyklėmis Tarybos finansų kontrolę atlieka Tarybos pirmininko paskirtų Tarybos struktūrinių padalinių (skyrių) valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.

Atsižvelgdama į tai, kad šiuo metu Taryboje taikomi ir įgyvendinami Tarybos finansų kontrolės procesai veikia tinkamai bei yra užtikrinama efektyvi Tarybos finansų kontrolė, Taryba nepitaria bei nesutinka, kad viename pagrindinių Tarybos veiklą reglamentuojančių teisės aktų (Nuostatuose) būtų atsisakyta Nuostatos dėl Tarybos finansų kontrolės reglamentavimo. Taryba siūlo Projektą papildyti 28 punktu ir jį išdėstyti taip:

„28. Tarybos finansų kontrolę atlieka Tarybos pirmininko paskirti valstybės tarnautojai arba darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis.“

6. Šiuo metu galiojančių Nuostatų 31 punkte numatyta, kad Tarybos strateginio veiklos plano įgyvendinimo kontrolę atlieka Tarybos pirmininkas. Energetikos ministerijos pateiktu Nuostatų Projektu šios nuostatos siūloma atsisakyti.

Taryba su šiuo siūlomu pakeitimu nesutinka ir mano, kad viename pagrindinių Tarybos veiklą reglamentuojančių teisės aktų (Nuostatuose) yra būtina bei tikslinga reglamentuoti, kaip yra užtikrinamas Tarybos strateginio veiklos plano vykdymas bei kam yra pavestas Tarybos strateginio veiklos plano įgyvendinimo koordinavimas ir įgyvendinimo stebėseną.

Be kita ko, pažymėtina tai, kad Taryba yra kolegiali institucija, kurioje sprendimai priimami vardiniu balsavimu, dalyvaujant ne mažiau kaip keturiems Tarybos nariams, įskaitant jos pirmininką (Energetikos įstatymo 8 straipsnio 10 dalis) kartu vadovaujantis Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos darbo reglamento, patvirtinto Tarybos 2019 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. O3E-239 „Dėl Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos darbo reglamento patvirtinimo“ 3 punkte įtvirtintu kolegialaus klausimų svarstymo principu.

Energetikos įstatymo 8 straipsnio 15 dalyje numatyta, kad Tarybos strateginio veiklos plano projektas skelbiamas viešai teisės aktų nustatyta tvarka. Pasibaigus kalendoriniams metams, Taryba per keturis mėnesius parengia praėjusių metų veiklos ataskaitą, kurioje pateikiami strateginio veiklos plano įgyvendinimo rezultatai, nurodomi veiksmai, kurių imtasi šiame įstatyme ir kituose įstatymuose Tarybai priskirtoms funkcijoms atlikti, pasiekti rezultatai, ir ją pateikia Respublikos Prezidentui, Seimui, Vyriausybei, o per šešis mėnesius šios ataskaitos dalis, skirtas gamtinių dujų ir elektros energetikos sektoriams, kaip nustatyta Direktyvos (ES) 2009/73/EB 41 straipsnyje ir Direktyvos (ES) 2019/944 59 straipsnyje, – Europos Komisijai ir Europos Sąjungos Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrai (ACER), veikiančiai pagal Reglamentą (ES) 2019/942. Veiklos ataskaitoje Taryba taip pat nurodo veiksmus, kurių imtasi šiame įstatyme ir kituose įstatymuose Tarybai priskirtoms funkcijoms atlikti, ir pasiektus rezultatus. Taryba ataskaitą paskelbia savo interneto svetainėje.

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, bei vadovaujantis Tarybos veikloje taikomu kolegialaus klausimų svarstymo principu, Taryba siūlo Projektą papildyti 29 punktu ir jį išdėstyti taip:

„29. Už Tarybos strateginio veiklos plano vykdymą atsakinga Taryba, kaip kolegiali institucija. Tarybos strateginio veiklos plano įgyvendinimą koordinuoja ir įgyvendinimo stebėseną atlieka Tarybos pirmininkas ar Tarybos pirmininko įgaliotas asmuo.“

Tarybos pirmininkas
Pocius

Renata s

A. Daukšas, tel. (8 5) 213 3441, el. p. airidas.dauksas@vert.lt

